Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

ZŠ a MŠ Sněžné

„Prohlubujme čtenářství na základní škole!“

Erasmus+

Romeo, Julie a tma (Jan Otčenášek)

1. Odehrává se na pozadí atentátu na Heydricha – připomenout v krátkém videu: Atentát na Heydricha: https://www.youtube.com/watch?v=zuHKb1d_QZU, společně shrneme.

2. Anotace knihy – necháme přečíst nějakého žáka:

Mladý student Pavel se rozhodl vyrazit na příjemnou večerní procházku. Rozjímal přitom o dospělosti a své myšlenky chtěl okořenit vykouřením cigarety na lavičce v parku. Sice tam seděla nějaká smutná dívka s kufříkem, ale s tou nebyla žádná kloudná řeč. Mírně otrávený Pavel se rozhodne nic neřešit a vykouřit si další cigárko. Škrtne sirkou a … náhle uvidí na jejím kabátku žlutou hvězdu s nápisem JUDE. Jsou časy protektorátu, začaly transporty Židů do Terezína a v Praze byl spáchán atentát na Heydricha. Romeo, Julie a tma je nesmrtelný příběh tragické lásky z nejtemnějších časů naší historie.

3. LÍČENÍ – úryvek textu nakopírujeme žákům, přečteme:

Staré domy jsou jako starší lidé - plny vzpomínek. Mají svou tvář, svou vůni. Jejich zdi jsou živé podivuhodným způsobem. Co viděly? Co slyšely? Ledacos do sebe lety vsákla jejich oprýskaná omítka. Ano, ty zdi jsou živé příběhy lidí, které se mezi nimi odehrály. Některé z nich jsou často vzpomínány, jiné upadají v zapomenutí. O některých se mlčí. Žijí beze slov, za ústy, za očima. Patří k nikdy nenapsaným, vzrušujícím dějinám starých domů.

Úkoly k textu:

Zamysli se nad tím, jaký příběh by mohl vyprávět dům, ve kterém bydlíš a zkus ho chvíli psát (nemusí být od začátku ani do konce) – **volné psaní**

4. PŘÍKLAD PODVOJNÉHO ZÁPISU (CITACE Z KNIHY) – připomeneme si, co je podvojný zápis, upozorníme, že jej musíme napsat do uvozovek.

Před odchodem si uvědomil, že nejen chlebem živ je člověk. Musí číst, nemá-li se zbláznit nudou a myšlenkami. O čem asi přemýšlí ty nekonečné hodiny, kdy nemůže být u ní? Kde se toulá? Musí číst, vysvléknout se nad knížkou z vlastního osudu, schovat se v jiných.

Úkoly k textu:

Napiš vlastní komentář k tomuto textu.

5. UKÁZKA Z KNIHY

Úkoly k textu:

1. Zapisuj si slova (slovní obraty), kterým nerozumíš – společně je vysvětlíme.
2. V jakých kontextech se v textu objevuje slovo hvězda?
3. Vysvětli vlastními slovy, co se odehrálo v 1. úryvku. Jak si myslíš, že bude novela pokračovat, co se asi stane?
   STOP ČTENÍ, VYPRACOVAT ÚKOLY K 1. ÚRYVKU, PAK TEPRVE POKRAČOVAT.
4. Druhý úryvek charakterizuje otce hlavního hrdiny Petra. Jaký je Petrův otec? (pětilístek)

Janův otec

_____ _____

Jaký je? (2 přídavná jména)

_____ _____ _____

Co dělá? (3 slovesa)

_____ _____ _____ _____

Napiš větu právě o 4 slovech, která charakterizuje Janova otce.

_____

Jednoslovné shrnutí

STOP ČTENÍ, VYPRACOVAT ÚKOLY K 2. ÚRYVKU, PAK TEPRVE POKRAČOVAT.

5. Co se stalo ve třetím úryvku?
6. Změnil bys něco na charakteristice otce?
7. Proč se novela jmenuje Romeo, Julie a tma?

Jan Otčenášek Romeo, Julie a tma (novela)

1. úryvek:

Čekala ho s rozzářenýma očima a otevřenou náručí, položil hlavu na polštář vedle její a šeptal jí do vlasů, co mu přišlo na jazyk, nápěv beze slov, třetí jej slyšet nemohl, a přece hmotný a přítomný. „Víš … já jsem rád, že ses vůbec narodila. Ester, hvězda? Objevil jsem ji náhodou. V parku, ne na obloze. Ach, hloupost, ale ať! Z kterého souhvězdí vypadla? Nevím. Musíš být mou ženou, slyšíš? Snad mluvím nešikovně, hloupě, neumím takhle mluvit … ale je to tak! Ty jsi mi tak blízká … bližší než táta s mámou. Bál bych se už na světě bez tebe! Já si to neumím představit. Až jednou potkám tvého tátu a mámu, řeknu jim: Děkuji vám! A řeknu jim také, že tě budu mít vždycky rád. Vždycky tě budu mít rád.“

A v té dobré chvíli byla jejich samota protržena a ani netušili, že malou škvírou mezi pomuchlaným zatemněním a okenním rámem nahlédlo ze tmy do světla přimhouřené oko. Jeho pohled ošátral zdi a chatrný nábytek, pak na okamžik ulpěl na dívčím kabátku, přehozeném přes opěradlo židle, pod jehož klopou svítila žlutá hvězda, velmi nepodobná těm na obloze.

A zmizelo.

Těžký krok člověka zaduněl na spirále dřevěných schodů.

Starý dům zalehlo ticho.

…

2. úryvek:

Dávno už svého mistra tak nepodpíchl jako touhle suchou větičkou, ačkoliv k výbuchu starého dobráka přispělo jistě i horko a napětí, které sytilo vzduch.

„Co ty!“ vyhrkl pisklavým hláskem, neuvyklým na řádné forte. „Co ty pořád! Dej mi svatý pokoj! Já mám rodinu a kluka … musím ho vychovat … a nemocnou ženu … „To ty … to ty nikdy nepochopíš!“

„Pochopím, Lojzíku,“ řekl nezvykle měkce tovaryš.

„Děláš ze mne kolaboranta,“ chvěl se krejčí plačtivým hněvem. „Že mu chci spíchnout ty hadry? Co na tom? Cukrátko? Tím přeci válku nevyhrají! Já nejsem žádný válečník ani hrdina, nemohu si to dovolit …“

„Musíš!“ přerušil ho tvrdě Čepek.

Odhodil rozpíchané sako na střihačskou tabuli. „Alespoň jednou v životě musíš! Alespoň trochu, i kdybys měl z toho plné gatě. Hop nebo trop! Jinak bys byl už mrchou. Já taky nejsem žádný Jánošík, to mi hergot věř, ale jsou chvíle, kdy člověk musí ukázat, že je vůbec člověkem, má-li se ještě vůbec kdy podívat slušným lidem do očí.!

…

3. úryvek:

„Táto…“

„Pssst …!“ zašeptá zlekaně krejčí a ukáže palcem do kuchyně, kde dosud žena rozpráví s breptavou sousedkou. „Vezmi si to s sebou!“

„Táto … ty to víš … ty to víš .. .“

„Mlč! Mlčíš, proboha!“ přeruší ho otec zoufalým hláskem, chňapne ho ustrašeně za ramena a lomcuje jím, jako by ho chtěl probudit, uchránit od nerozvážnosti. „Maminka se nesmí nic dozvědět, slyšíš! Nic! Nic! Je nemocná, víš, že má slabé srdce … Já také nic nevím … Nechci vědět! Ach … pojď k tobě do pokoje … musíme si říci … jak dál, proboha, jak dál!“

Uháněl ten večer po tmavnoucích ulicích, jako by ze sebe setřásl tíhu kamene, kterou dosud vlekl sám. Slabě se v něm rozednívalo sotva zřetelnou nadějí. Nohou se zmocnila divá netrpělivost. Ano, tohle je cesta!

Měl bych zpomalit, letím jako ztřeštěnec a lidé se ohlížejí, zauvažoval s bušícím srdcem, ráz, dva, ráz, dva, podrážky sandálů mlaskaly o dlažbu, teplou dosud odpoledním žárem. Připadal si lehčí o tu sladkou tíhu balíku pod paží. Cosi ho nadnášelo pod kamením dlažby, mohl by se bez obtíže vznést, plout hebkým vzduchem jako suchý list, ptačí pírko.

Zdroj: OTČENÁŠEK, Jan. *Romeo, Julie a tma*. Praha: Dobrovský, 2019. Knihy Omega. ISBN 978-80-7585-710-1.